

Vastuullisuus- raportti 2022

Suomenlinnan hoitokunta

SLHK/2023/00105

Sisällys

1	Johdon terveiset	3
2	Suomenlinnan hoitokunta	3
2.1	Vastuullisuuden johtaminen ja hallinto	5
3	Vastuullisuustavoitteemme	6
3.1	Organisaation toiminnan kannalta merkittävimmiksi tunnistetut alataavoitteet	7
3.2	Mittaaminen ja kehittäminen	7
4	Tavoite 11 – Taata turvalliset ja kestävät kaupungit sekä asuinyhdyskunnat	8
4.1	Alataavoite 11.4 – Tehostaa hankkeita maailman kulttuuri- ja luonnonperinnön suojelemiseksi	9
5	Tavoite 12 – Varmistaa kulutus- ja tuotantotapojen kestävyys	10
5.1	Tapausesimerkki: uusi varastointijärjestelmä	12
5.2	Green office -toiminta ja kehittäminen vuonna 2022	12
6	Tavoite 13 – Toimii kiireellisesti ilmastonmuutosta ja sen vaikutuksia vastaan	13
	Tapausesimerkki: Sähköenergiahankinta	13
7	Tavoite 14 – Säilyttää meret ja merten tarjoamat luonnon varat sekä edistää niiden kestävää käyttöä	15
7.1	Tapausesimerkki: Rantaroskaseuranta – Vapaaehtoistyön merkitys roskaantumisen seurannassa	15
8	Tavoite 17 – Tukea vahvemmin kestävä kehityksen toimeenpanoa ja globaalia kumppanuutta	17
8.1	Vapaaehtoistoiminta	17
	8.1.1 Tapausesimerkki: Vapaaehtoistyön vaikuttavuuden arviointi Suomenlinnan hoitokunnassa	17
9	Jalanjälkemme	19
10	Raportin laadintatapa	20

1 Johdon terveiset

Suomenlinnan hoitokunnan perustehtävät, kulttuuriperintökokonaisuuden säilyttäminen, hoito ja ylläpito, edellyttävät hoitokunnan vastuullisuuden ja kädenjäljen vahvaa hallintaa sekä huomioon ottamista. Hoito- ja käyttösuunnitelma, hoitokunnan strategia sekä Opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa sovittu tulossopimus nostavat vastuullisuuden tärkeäksi osaksi hoitokunnan ydintehtäviä.

Tämä on Suomenlinnan hoitokunnan toinen vastuullisuusraportti, jota tulevana vuosina edelleen kehitetään. Vuoden 2021 vastuullisuusraportti oli historiallinen dokumentti, joka käynnisti uuden keinon kuvata hoitokunnan moninaista tehtävää tässä ajassa.

Suomenlinnan hoitokunta ja sen johto ovat vahvasti sitoutuneita kestäviin ratkaisuihin, ilmastonmuutoksen hillintään. Merellisenä työpaikkana hoitokunta myös huomioi niin Itämeren kuin alueellisena toimijana edistää ja kehittää Suomenlinnaa asuin-, työ- ja matkailuympäristöinä kestävin periaattein vastuullisesti, avoimesti ja erilaiset ryhmät huomioiden.

Hiilineutraalien ratkaisujen soveltaminen vaatii Suomenlinnan historiallisessa rakennusympäristössä jatkuvaa toiminnan kehittämistä. Tavoitteena on tämän suhteen olla edistyksellinen ja esimerkillinen. Linnoitus toimii näin myös alustana tämän alan tutkimus- ja kehitystoiminnalle.

Kaikkea ei kuitenkaan ole vielä tehty, vaikka hoitokunta yhdessä kolmen muun viraston kanssa palkittiinkin kevään 2022 Valtio Expossa Kestävät virastot -hankkeessa tehdystä aktiivisesta kestävyiden ja vastuullisuuden kehittämisestä kulttuurialalla valtiokonttorin myöntämällä Kaiku-palkinnolla. Lisäksi hoitokunta on ollut mukana vastuullisuuden edistämässä eri hankkein kuten ekosysteemikoulussa ja Senaatin Kiihdyttämössä.

2 Suomenlinnan hoitokunta

Suomenlinnan hoitokunnan tehtävänä on kulttuuriperintökokonaisuuden säilyttäminen kansallisten suojelutavoitteiden ja maailmanperintösopimuksen velvoittamalla tavalla. Tavoitteena on Suomenlinnan maailmanperintökohteen esimerkillinen hoito, ylläpito ja esittely siten, että linnoitusalue säilyy elinvoimaisena ja vetovoimaisena. Rakenteet ja rakennukset säilyvät edustavina, suunnittelun ja rakentamisen taso on hyvä ja asukkaiden ja kävijöiden tyytyväisyys pysyy korkealla tasolla.

Suomenlinnan hoitokunnalla on (Valtioneuvoston asetus 294/2013) opetus- ja kulttuuriministeriön nimittämä johtokunta, hoitokuntaa johtaa OKM:n valitsema johtaja. Johtajan tukena toimii johtoryhmä, johon kuuluvat hallintojohtaja ja yksiköiden päälliköt sekä mahdolliset muut virkamiehet sen mukaan, mitä johtaja päättää.

Suomenlinnan hoitokunnan organisaation muodostavat viraston johtaja sekä johtajan alaiset yksiköt: kunnossapitopalvelut, restaurointipalvelut, maailmanperintöpalvelut ja hallintopalvelut.

Henkilöstömäärä: htv vuositasolla noin 82

Hankintojen määrä vuositasolla on yli 70 % koko hoitokunnan budjetista 8,851 Me 2.1

Yksiköiden tehtävät

Kunnossapitopalvelut vastaavat

- Kiinteistöjen kunnossapidosta, huollosta ja ympäristönhoidosta
- Yksikön tehtävälään kuuluvien lausuntojen valmistelusta
- Kiinteistöjen kunnossapidon tehtäväkokonaisuuteen kuuluvista kiinteistöjen vikakorjauksista sekä vuosikorjauksista, jotka eivät kuulu restaurointipalveluiden piiriin
- Kiinteistöhuollon tehtäväkokonaisuuteen kuuluvat ennakoiva kiinteistöhuolto, vikakorjaukset sekä tekninen isännöinti
- Ympäristönhoidon tehtäväkokonaisuuteen kuuluvat ympäristönhoidon koordinointi, maiseman vyöhykkeiden hoito ja kunnostus sekä infrastruktuurin ylläpito

Yksikön vetäjänä toimii kunnossapitopäällikkö

Restaurointipalvelut vastaavat

- Työohjelmaan kirjattujen hankkeiden suunnittelusta ja rakennuttamisesta
- Tehtäväläänsä lausuntojen valmistelusta
- Restaurointiin ja korjausrakentamiseen liittyvien menetelmien kehittämisestä ja tutkimuksesta
- Niiden sovittujen vuosikorjausten toteuttamisesta, jotka eivät kuulu kiinteistöjen kunnossapidon piiriin
- Maiseman ja ulkoalueiden suunnittelusta

Yksikön vetäjänä toimii restaurointipäällikkö

Maailmanperintöpalvelut vastaavat

- Suomenlinnan maailmanperintöyhteistyöhön liittyvistä tehtävistä ja niiden koordinoinnista
- Suomenlinnan esittelystä suurelle yleisölle omin toimenpitein ja kumppanien kanssa tehtävästä yhteistyöstä
- Suomenlinnan kävijähallinnasta ja kävijäpalveluista koordinoimalla ja kehittämällä tähän liittyviä verkostoja sekä valmistelemalla yhteistyössä hallintopalveluiden kanssa johtajalle kävijäpalveluiden käyttöön linjattujen liikehuoneistojen vuokrasopimukset

Yksikön vetäjänä toimii kehittämisspäällikkö

Hallintopalvelut vastaavat

- Hoitokunnan strategisten tavoitteiden saavuttamisesta huolehtimalla hoitokunnan toiminnan oikeellisuudesta, hyvän hallinnon toteutumisesta, työsuojelusta, turvallisuudesta, riskienhallinnasta sekä sopimusten ja hankintojen koordinoinnista
- Henkilöstö- ja talouspalveluista
- Tieto- ja viestintäpalveluista
- Oikeudellisista palveluista
- Isännöintipalveluista ja hoitokunnan toimiston työhuoneiden jakamisesta
- Ohjeiden, valvonnan sekä suunnittelu- ja seuranta-asiakirjojen tuottamisesta hyvän hallinnon toteuttamiseksi

Yksikön vetäjänä toimii hallintojohtaja

2.1 Vastuullisuuden johtaminen ja hallinto

Vastuullisuus kuuluu hoitokunnan kaikille yksiköille. Johtoryhmä käsittelee vastuullisuuteen liittyviä kysymyksiä eri teemojen alla ja raportoi tulossopimusmittareiden välityksellä ministeriön kanssa sovitusta osa-alueista. Johtokunta hyväksyy ja esittää tulossopimuksen mittareineen OKM:lle.

Hoito- ja käyttösuunnitelma on tehty laajalla osallisten määrällä (450 henkilöä) ja hoitokunta koordinoi sekä työn että toteutumisen edistymistä yhteistyössä kaikkien mukana olevien sekä työhön sitoutuneiden kesken. Myös hoito- ja käyttösuunnitelmatyössä johtoryhmän ja eri yksiköiden rooli on keskeinen. Johtokunta hyväksyy hoito- ja käyttösuunnitelman.

Kestävä kehitys ja vastuullisuus ovat hoitokunnan perustehtävän osa-alueita. Hoitokunta on panostanut vahvemmin juuri kestävään kehitykseen ja maailmanperintökohteen hoitamiseen liittyviin mittauksiin ja raportointiin. Vastuullisuus on laajentanut hoitokunnan näkökulmaa, jonka vuoksi johtoryhmään on nimetty vastuullisuusasioiden vastaava, jona toimii hallintojohtaja.

Lisäksi hoitokunnassa on WWF Green Office -ryhmä, joka raportoi työstään johtoryhmälle.

Tämä dokumentti on Suomenlinnan toinen vastuullisuusraportti. Ensimmäinen, vuotta 2021 käsittelevä, vastuullisuusraportti julkaistiin 05/2022.

3 Vastuullisuustavoitteemme

Suomenlinnan hoitokunnan vastuullisuustavoitteiksi on valittu

11 Taata turvalliset ja kestävät kaupungit sekä asuin ympäristöt

Hoitokunnan rooli on edistää kaupunginosaa, jonka maa-alueen haltija hoitokunta on. Tehtävämme on kehittää kestävästi infrastruktuuria samalla yhteisöä tukien.

Merkitys: Erittäin tärkeä, omalla alueella suuri

12 Varmistaa kulutus- ja tuotantotapojen kestävyys

Roolinamme on huolehtia kahdeksan saaren haltijana niiden infrastruktuurista kestävästi. Tehtävänäme on ottaa kaikessa omassa toiminnassa huomioon kestävä kehitys ja sitouttaa kumppaneitamme kestävä kehityksen tavoitteisiin. Esimerkkinä muun muassa kestävä matkailun kehittäminen

Merkitys: Erittäin suuri. Omalla alueella merkittävä, maailmanperinnön näkökulmasta merkittävä

13 Toimii kiireellisesti ilmastonmuutosta ja sen vaikutuksia vastaan

Hoitokunta virastona antaa oman panoksensa tavoitteiden toteuttamiseen. Teemme hiilineutraaleja ratkaisuja. Korjausrakentamisen ja toiminnan ratkaisut ovat energiatehokkaita. Valmistelemme aurinkokennojen käyttöönottoa.

Merkitys: Tärkeä. Virastona tärkeä toimija

14 Säilyttää meret ja merten tarjoamat luonnonvarat sekä edistää niiden kestävä käyttöä

Hoitokunta toimii merellä ja meren ehdoilla. Merenkäynnin ja meren perintö on keskeinen osa toimintaamme. Jaamme tietoa muun muassa näyttelyin ja osallistumme tutkimukseen. Suojellemme vesiä ja hallitsemme hulevesiä.

Merkitys: Mahdollistava.

17. Tukea vahvemmin kestävä kehityksen toimeenpanoa ja globaalia kumppanuutta

Roolinamme on maailmanperintökohteen globaalien kumppanuuksien kehittäminen ja edistäminen. Maailmanperintökohteen Site Manager -rooli on merkittävä alueellisen toiminnan kannalta. Toimimme aktiivisesti verkostoissa kansallisesti ja kansainvälisesti. Järjestämme edelleen kansainvälisiä leirejä ja talkoita. Sitoutamme kumppaneitamme kestävä kehityksen tavoitteisiin (esim. kestävä matkailun kehittäminen).

3.1 Organisaation toiminnan kannalta merkittävimmiksi tunnistetut alatavoitteet

Suomenlinnan hoitokunta on tunnistanut merkittävimmiksi alatavoitteiksi seuraavat

- 11.4 Tehostaa hankkeita maailman kulttuuri- ja luonnonperinnön suojelemiseksi
- 12.4 Ympäristön kannalta kestävä kemikaalien ja jätteiden käsittely
- 12.5 Vähentää merkittävästi jätteiden syntymistä
- 12.7 Edistää julkisia hankintakäytäntöjä
- 17.7 Kannustaa ja edistää tehokkaita julkisen ja yksityisen sektorin sekä kansalaisyhteiskunnan välisiä kumppanuuksia

3.2 Mittaaminen ja kehittäminen

Vastuullisuustavoitteita sekä kädenjälkeä seurataan sekä tulossopimuksen mittarein että WWF Green Office -järjestelmän kautta. Suomenlinnan hoitokunnan toiminnan keskeinen rooli on kestävä kehityksen ja tulevaisuuteen suuntautuvan resurssiviisauden välityksellä mahdollistaa 200-vuotiasta kulttuuriperintöä ja sen ympäristöä tuleville sukupolville.

Hoitokunnan koko toiminnan perusta painottuu vahvasti vastuullisuuteen, jota koko henkilöstö ja virasto ylläpitävät ja kehittävät edelleen. Kaikkea toimintaa arvioidaan kestävyden ja vastuullisuuden näkökulmasta.

Tulossopimuksen mittarit, tavoitteet ja tulokset ovat luettavissa hoitokunnan verkkosivuilta dokumentista [Toimintakertomus ja tilinpäätös 2022](#).

4 Tavoite 11 – Taata turvalliset ja kestävät kaupungit sekä asuinyhdyskunnat

Teot, joilla pyritään tavoitetta edistämään: Infrastruktuurin kehittäminen kestävästi ja yhteisön tukeminen

Hoito ja käyttösuunnitelma

Kansalaisilla on yhteinen oikeus kulttuuriperintöön ja maailmanperintöön. Tämä on ollut lähtökohtana myös Suomenlinnan hoito- ja käyttösuunnitelman tekemisessä. Hoito- ja käyttösuunnitelman tavoitteet taottiin vuonna 2019 yli 30 työpajan lämmössä verkostossa, johon kuuluu noin 450 jäsentä. Näin on saatu aikaan yksi ensimmäisistä osallistavin keinoin tuotetuista maailmanperintökohteiden hoito- ja käyttösuunnitelmista. Tuloksena on koko yhteisön kesken sovittuja toimenpiteitä, joihin kaikki voivat sitoutua. Suomenlinnan merilinnoitus on pysyvä mutta elävä, ja sama idea on myös hoito- ja käyttösuunnitelman pohjana. Lopullisena tavoitteena on hyvinvoivan Suomenlinnan säilyttäminen jälkipolville.

Hoito- ja käyttösuunnitelmalla on toimintaohjelma, jota vuosittain arvioidaan ja edelleen kehitetään. Kaikki mukaan sitoutuneet toimijat raportoivat vuosittain omista toimenpiteistään.

Hoito- ja käyttösuunnitelma on luettavissa [viraston verkkosivuilta](#).

Tavoite 4 Maailmanperintökohteen erityiset yleismaailmalliset arvot, autenttisuus ja eheys säilyvät, riskeihin on varauduttu ja kohteen hoito toteuttaa kestävää kehitystä sekä kulttuurin perusta on vahva ja elinvoimainen

Toimenpide: Huolehditaan maailmanperintökohteen arvojen säilymisestä hoito- ja käyttösuunnitelman avulla

	Tavoite 2022	Toteuma 2022	Tavoite 2023
Mittari 1 Hoito- ja käyttösuunnitelman toimenpideohjelman toteutus	SLHK ja kumppanit toteuttavat toimenpideohjelmää, 15 % suunnitelluista toimenpiteistä toteutettu	Vuodelle 2022 aikataulutetuista 17 toimenpiteestä toteutettiin 6 kokonaan. Toimenpideohjelman laatimisvaiheessa 2019 pidemmälle (2022–2024) ajoitettuja toimenpiteitä	SLHK ja kumppanit toteuttavat toimenpideohjelmää, 20 % suunnitelluista toimenpiteistä toteutettu.

			täytyy tarkastella kriittisesti. Osa niistä on toteutettava olosuhteiden muutosten takia muilla tavoilla.
Mittari 2 Hoito- ja käyttösuunnitelman kokonaisarviointi	Arvioidaan hoito ja käyttösuunnitelma ja määritellään kehittämistoimenpiteet.	Arviointi tehty.	Toteutetaan kehittämistoimenpiteet

4.1 Alatavoite 11.4 – Tehostaa hankkeita maailman kulttuuri- ja luonnonperinnön suojelemiseksi

Suomenlinnan restaurointi, kunnossapito ja korjaaminen ovat aina perustuneet kestävyteen ja vastuullisuuteen, esimerkkejä:

- Historiallisen rakennuskantaan ja maisemaan kohdistuvien muutosten suunnittelu ja toteutus niiden arvot tunnistaen.
- Korjaamisessa perinteiset materiaalit ja menetelmät – filosofia ”tee niin vähän kuin mahdollista” edistää rakennusten ja rakennusosien ylläpitoa ja korjaamista
- Perinteen vaaliminen myös liittyen käyttötarkoituksiin: telakka-alueen ja siellä toimivien yhteisöjen (mm. veneveistämö) toiminnan jatkumisen turvaaminen.

Maiseman hoidon ja ympäristötyön linjauksiin, ohjeisiin ja suunnitelmiin on sisällytetty ekologista kestävyttä edistäviä periaatteet, joilla varmistetaan Suomenlinnan biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemin toimivuuden säilyminen.

Ympäristötyöhön sisältyvät mm. jätehuolto, pilaantuneet maat, kemikaalien varastointi ja hävittäminen

Vuosittain työtä seurataan alla olevilla tulostavimilla

Tavoite 1 Kestävä kehitys on toiminnan perusta ja Suomi on hiilineutraali vuoreen 2035 (HO)			
Toimenpide: Osaavalla ja oikea-aikaisella korjausrakentamisella ja restauroinnilla edistetään ekologista ja kulttuurista kehitystä			
	Tavoite 2022	Toteuma 2022	Tavoite 2023
Mittari 1 Korjausvelan pienentäminen	Korjausvelka pienenee suhteessa vuoden 2019 tasoon	Seuraava selvitys tehdään suunnitellusti vuonna 2024	Korjausvelka pienenee suhteessa vuoden 2019 tasoon

<p>Mittari 2 Vallien kulumisen vähentäminen</p>	<p>Kävijät pysyvät kulunohjatulla kulkureitillä, vallipolku ei levene sivuttaissuunnassa eikä syvene vuoden 2021 mittaustilanteesta.</p>	<p>Vallipolku jopa kaventunut parissa mittauspisteessä -15–20 cm. Syvyysmuutoksen keskiarvo -2,09. Vuonna 2019 uusittu polku, jota ei aidattu, on leventynyt korjauksen jälkeen +240 cm. Lisätty kaksi uutta mittauspistettä, joissa syvyysmuutos -8 cm.</p>	<p>Kävijät pysyvät kulunohjatulla kulkureitillä, vallipolku ei levene sivuttaissuunnassa eikä syvene vuoden 2022 mittaustilanteesta. Mittaus vuoden 2023 osalta tehdään keväällä 2024.</p>
--	--	--	--

5 Tavoite 12 – Varmistaa kulutus- ja tuotantotapojen kestävyys

Tehtävämme on huolehtia kahdeksan saaren haltijana niiden kestävästä infrastruktuurista.

Infrastruktuuria koskevat konsernitavoitteet			
	Tavoite 2022	Toteuma 2022	Tavoite 2023
<p>Mittari 9 Kestävää kehitystä koskeva mittari (konkreettiset toimet)</p>	<p>Jatketaan uudistamista resurssien puitteissa.</p>	<p>Luovuttu vanhoista kuljetusautoista, liisattu vähäpäästöisempää ja sähkökäyttöistä kalustoa.</p>	<p>Jatketaan uudistamista resurssien puitteissa.</p>

Kestävä matkailu

Kestävän matkailun strategia ohjaa Suomenlinnan suojelutyötä. Strategiaassa huomioidaan kohteen suojelu ja matkailun kehittäminen. Tavoitteena on tehdä Suomenlinnasta kestävä matkailun mallikohte. Strategia antaa työkalun ja yhteiset suuntaviivat, joiden avulla pidetään huolta maailmanperintöarvon säilymisestä. Suomenlinnan hoitokunta on laatinut strategian yhdessä sidosryhmiensä kanssa.

Matkailun kestävyden turvaamiseksi on sovittu myös yhteiset kestävän matkailun periaatteet, joiden avulla linnoituksen yrittäjät voidaan sitouttaa mahdollisimman kestävään toimintaan. Kestävää matkailua seurataan ja sille on asetettu mittareita.

Suomenlinnan hoitokunta on mukana erilaisissa kestävän matkailun verkostoista niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin. Olemme mukana esimerkiksi Helsinki Marketingin Valitse vastuullisemmin - palvelussa sekä Visit Finlandin Sustainable Travel Finlandissa. Kestävää matkailua edistetään myös yhteisissä maailmanperintökohteiden verkostoissa. Osallistumme aktiivisesti toimialan kehittämiseen yhdessä sidosryhmiemme kanssa.

Kestävän matkailun strategiaan voit tutustua [Suomenlinnan verkkosivuilla](#).

Vuonna 2022

- Suomenlinnan hoitokunta päivitti Visit Finlandin Sustainable Travel Finland -merkin
- Verkostomme toimijoista STF-merkin ovat saavuttaneet on Suomenlinnan Lelumuseo, Hostel Suomenlinna, Lonna ja Purjelaivakonttori. Myös muutama muu toimija on polulla kohti merkkiä.
- Useat Suomenlinnassa toimivat palveluntarjoajat sekä Suomenlinna ovat mukana Helsingin kaupungin Valitse Vastuullisemmin -palvelussa

Tavoite 1 Kestävä kehitys on toiminnan perusta ja Suomi on hiilineutraali vuoreen 2035 (HO)			
Toimenpide: Toteutetaan Agenda 2030:n tavoitteista erityisesti kestävän matkailun toimenpiteitä			
	Tavoite 2022	Toteuma 2022	Tavoite 2023
Mittari 1 Kävijänhallinnan kehittäminen (1–5)	3,3	2,9 Vastausprosentti oli noin kolmannes tai neljännes aikaisempiin vuosiin verrattuna. Vastaajissa painottuivat iäkkäimmät ja aikaisemmin on nähty, että nuoremmat vastaajat suhtautuvat matkailuun ja matkailupalveluihin selvästi myönteisemmin.	3,4

5.1 Tapausesimerkki: uusi varastointijärjestelmä

Hoitokunta otti loppuvuodesta 2022 käyttöönsä uuden varastohallintajärjestelmän. Järjestelmän avulla hallitaan hoitokunnan operatiivista hankinta- ja varastotoimea sekä hoitokunnan irtaimistoa. Ensimmäisen käyttöönottovuoden aikana hoitokunta kerää järjestelmän avulla tietoa operatiivisen hankintatoimen nykytilasta. Vuoden 2024 aikana hoitokunta pääsee hyödyntämään tätä tietokantaa, ja sen avulla voidaan laatia suosituksia mittaamalla varaston toimintaa sekä vertailemalla eri hankintakeinojen tuloksellisuutta.

Tapausesimerkki: Hoitokunnan verstaalla varastoidaan erilaatuista sahatavaraa käyttötarkoituksen mukaan. Matalamman laadun puuta on helposti saatavilla pääkaupunkiseudun toimittajilta, mutta korkeimman laatuluokituksen tiukkasyistä mäntyä tilataan suoraan kauempana olevilta sahoilta. Varastohallintajärjestelmän avulla puuvaraston menekkiä seurataan tarkemmin ja varaston täyttörytmiä tahdistetaan materiaalin saatavuuden mukaan. Tämän avulla hoitokunta myös säästää kuljetuskustannuksissa, ja ylimääräinen raskaan kuljetuskaluston kulkeminen saareen vähentyy.

5.2 Green office -toiminta ja kehittäminen vuonna 2022

Suomenlinnan hoitokunta on kuulunut WWF:n Green Office -toimistojen joukkoon vuodesta 2011. Green Office on käytännönläheinen ympäristöjärjestelmä toimistoille, ja toimistotarkastuksen ja ympäristöohjelman ylläpitämisen myötä organisaatio saa WWF:n merkin käyttöoikeuden.

Green Office -toimintamme tavoitteena on lisätä henkilöstön ympäristötietoisuutta ja vähentää energiankulutusta ja jätteen määrää. Teemme käytännönläheisen ympäristöohjelman, jonka avulla pyrimme saavuttamaan nämä tavoitteet. Raportoimme vuosittain toimistoissamme syntyneen jätteen ja energiankulutuksen määrän, ja henkilöstön ympäristötietoisuutta seurataan Kulutustapamittari-kyselyllä. WWF toteuttaa toimistotarkastuksen kolmen vuoden välein ja seuraava toimistotarkastus on kesällä 2023. Olemme osallistuneet Green Office -verkoston järjestämiin tapaamisiin sekä vieraslajitalkoisiin, joita on järjestetty myös Suomenlinnassa.

Moni tehtävistä ja tavoitteistamme jatkuu vuodesta toiseen ja tavoitteena on pitää ympäristöjärjestelmä helposti toteutettavana. Arjen ympäristötekoina pyrimme vähentämään sähkönkulutusta muistuttamalla valojen sammuttamisesta tai laitteiden energiansäästökytkennän käytöstä. Osallistumme Energiansäästöviikkoon viestimällä sen aiheista.

Toimitiloissamme ohjeistamme jätteen lajitteluun ja olemme kehittäneet jätteen lajittelupisteitä. Toimistoilla on luovuttu yksittäisistä roskiksista ja keskitetty jätteet yhteispisteisiin: näin on vähennetty tarpeettomien jätepussien määrää. Vältämme kertakäyttöastioita tai -tarvikkeita. Kaikkien tilojemme siivouksessa käytetään ympäristömerkittyjä pesuaineita sekä pehmopapereita yhteistyössä siivouksesta vastaavan L&T siivousyrityksen kanssa. Siivoojamme liikkuvat saareissa jalan tai polkupyörällä, aivan kuten hoitokunnan henkilöstökin.

Olemme kehittäneet toimistolaitteiden ja toimistotarvikkeiden kierrätystä ja näin vähentäneet tehokkaasti hukkaa. Paperihankinnoissa suosimme ympäristömerkittyä paperia, ja esimerkiksi Suomenlinna-esite painetaan ympäristönäkökohdat huomioiden. Suomenlinnan kävijöille jaettava esite on suosittu, ja esitteen painomäärän sekä sivumäärän karsimisella on kyetty vähentämään sen aiheuttamaa hukkaa. Kannustamme kävijöitä myös digioppaan käyttöön paperikartan ja esitteen sijaan.

Vuonna 2022 kehitimme ympäristöviestintää intranetissä ja kannustamme henkilöstöä ilmastomyönteisiin tekoihin ja valintoihin sekä lähi- että etätöissä. Suomenlinnan asukasviestinnässä lisäsimme viestintää energiansäästöstä ja kannustamme ympäristöystävällisiin tekoihin. Syksyllä 2022 karsimme jouluvalaistusta ja tarpeetonta energiankulutusta.

Henkilöstön ympäristötietoisuutta mitataan vuosittain Kulutustapamittarilla, josta jälleen vuonna 2022 saimme hyvät tulokset verrattuna koko Suomen Green Office -toimistoihin.

KULUTUS

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Energia ja Vesi	2 026 590	725 000	876 843	1 030 850	1 023 297	0	1 231 614	913 306	932 457
	kWh	kWh	kWh	kWh	kWh	kWh	kWh	kWh	kWh
Käyttäjäsähkö	361 020	0	151 843	48 850	97 297	0	89 853	36 295	73 823
Kiinteistöenergia	1 665 570	725 000	725 000	982 000	926 000	0	1 141 761	877 011	858 634
Vesi	3 171 000	3 415 000	0	0	0	0	0	0	0

Kuva 1 Sähkön ja energian kulutus toimistorakennuksissa C40 ja C62

6 Tavoite 13 – Toimii kiireellisesti ilmastonmuutosta ja sen vaikutuksia vastaan

Tapausesimerkki: Sähköenergiainkinta

Sähköenergiainkinta on Hansel-hankinta, jossa on suurin osa Suomenlinnan hoitokunnan sähköenergian hankinnasta.

Sähkön hinta määräytyy tunneittain markkinoilla, ja sen pohjana on Suomen alueen spot-hinta. Joka tunti muuttuvaan Suomen alueen spot-hintaan lisätään toimittajan marginaali. Asiakkaita laskutetaan tämän jälkeen oman kulutuksen verran kuukausittain.

Valtion sähkön hintasuojauksalkkuun kuuluville asiakkaille on etukäteen tehty sähkön hintasuojauksia, jotka tasaavat sähkön spot-hintoja ja mahdollistavat kuluiltaan ennustettavampaa sähkön hankintaa.

Sähköenergian hintasuojaus

Hintasuojaukseen kuuluvien asiakkaiden sähkö on 100 % uusiutuvalla energialla tuotettu. Uusiutuvan energian lisä laskutetaan sähkölaskun yhteydessä.

Pieni osa sähköenergiainkinnasta tehdään Heleniltä, koska se on helppo ja nopea tapa.

Suomenlinna on jakeluverkkoyhtiö Helen sähköverkon toiminta-alueella.

Kaukolämpö

Suomenlinna ja Helen-kaukolämpö on sopinut noin 50 vuotta sitten kaukolämpöön liittyvän sopimuksen, jolla Suomenlinnan rakennukset liitetään kaukolämpöön. Kaukolämmön hintakehitys on ollut nousussa.

Kaukolämpöenergian säästötoimet

Energian säästötoimenpiteitä on tehty kautta ajan, mutta vuonna 2022 energiansäästöä kiristettiin nykyisen käytössä olevan järjestelmän maksimiin. Säästötoimia tehtiin ohjaamalla järjestelmiä tarkemmin ja uusituilla alakeskuksilla.

Ohjaustoimilla toteutunut säästö:

Kaukolämpöenergiassa (MWh)	9,3 %
Ohjauksen laskennallinen säästö	11%
Kulussa 2023 verrattuna budjetoituun (MWh)	15%
Kulussa 2023 verrattuna budjetoituun (€)	13,7%

Energiabudjetointi on toteutettu toimittajan ohjausbudjetoinnin tasoon. Energiansäästötoimenpiteet ovat hukkuneet täysin energianhinnan nousuun vuonna 2023 eikä taloudellista säästöä ole siksi saavutettu. Jotta säästöjä saadaan toteutettua, laitteiston kehittäminen on seuraava otettava askel.

Sähköenergian säästö

Sähköenergian käyttö on ja on ollut tarkkaan säädelyä.

Toteutunut Sähköenergian kulutus

2020-2021 muutos	8,22%
2021-2022 muutos	-1,13%
Q1/2022-Q1/2023	-0,96%

Sähköenergiankulutus on kasvanut rakennuksien peruskorjauksien takia. Työmaasähköenergian kulutus asuin- ja toimitiloissa sekä varuskuntakorttelihankke ovat kasvattaneet sähköenergiankulutusta.

Varuskuntakorttelihankkeen osaa rakennustyömaasta lämmitettiin yhden lämmityskauden ajan pääosin sähköllä, koska hankkeen LVI-urakassa oli viivästyksiä. Koska Varuskuntarakorttelihankkeen rakennusten käytössä olevia ja vuokrattuja osia jouduttiin kämmittämään sähköllä, sähköenergiankulutus kasvoi.

Jatkossa perusparannushankkeiden rakentamisvaiheen energiankulutus tulisikin ohjautua projektin kuluksi. Tämän kaltainen ohjaava päätös olisi tarpeellinen.

Sähköenergiankulutuksen ennustaminen on suhteellisen helppoa, koska kulutus vuositasolla on melko tasaista, jos edellä mainitun kaltaisia poikkeamia ei tule. Hinnan ennustaminen on taas hankalaa, koska sähkö on nykyään hinnoiteltu tuntitariffin mukaan. Hanselin kilpailuttama salkunhoito auttaa tasaamaan kulutuksen kustannuksia ja parantaa ennustettavuutta.

Suomenlinnan telakan alueen alasähkömittaroinnin kehitystyöllä saadaan tasattua alueen toimijoiden ja vuokralaisten energiankulutus. Kulutus tulee tippumaan, kun alueen sähköenergian kulut ja siihen kohdistuvat tulot saadaan samaan paikkaan.

7 Tavoite 14 – Säilyttää meret ja merten tarjoamat luonnon varat sekä edistää niiden kestäväää käyttöä

7.1 Tapausesimerkki: Rantaroskaseuranta – Vapaaehtoistyön merkitys roskaantumisen seurannassa

Merien ja rantojen roskaantuminen on yksi maailmanlaajuisista meriympäristöä uhkaavista ongelmista. Meriroskalla on paljon mahdollisia lähteitä, koska roskaa syntyy materiaalien tuotannossa, kuljetuksessa, käytössä ja hävityksessä sekä maalla että merellä. Tietyn toimialan tuottaman meriroskan määrää on vaikea arvioida, koska yksittäisten rosakappaleiden lähteen, reitin ja maantieteellisen alkuperän selvittäminen on usein hyvin vaikeaa. Helsingin läheisyydessä roskaantumista aiheuttaa rantojen

virikistyskäytön lisäksi vene- ja laivaliikenne sekä rakentaminen, koska rantojen läheisyydessä sijaitsee useita suuria rantarakennus- ja meritäyttöymaita.

Suomen Rotary ry ja Suomenlinnan hoitokunta ovat mukana Suomen ympäristökeskuksen SYKE:n ja Pidä Saaristo Siistinä ry:n roskaantumisen määrää, roskatyyppisiä ja roskaantumisen lähteitä koskevassa seuranta- ja tutkimustyössä. Rotarit ovat sitoutuneet laskemaan ja luokittelemaan kaikki Suomenlinnan Susisaaren Patterilahden roskat.

Rantaroska seuranta on toukokuussa 2021 käynnistynyt kolmevuotinen hanke, joka on osa laajaa valtakunnallista rantaroskien seurantatyötä. Rotarit sitoutuvat Patterilahdella kolmen vuoden seurantaan. Seuranta tehdään keväällä, kesällä ja syksyllä.

Patterilahden roskaisuusseuranta on osa laajaa valtakunnallista rantaroskien seurantatyötä. Tällä hetkellä roskia seurataan Suomessa kolmesti vuodessa 14 erityyppisellä merenrannalla. Seurannassa lasketaan ja luokitellaan tutkimusalueen kaikki 2,5 cm:n kokoiset ja sitä isommat roskat. SYKE vastaa valtakunnallisesta rantaroskaseurannasta, jota Pidä Saaristo Siistinä ry toteuttaa kansalaisverkostojen avulla.

Suomenlinnan Susisaaren Patterilahdesta on löydetty muun muassa muovipellettejä, panoslankoja ja polymeerikuitua, jota oli käytetty 2010-luvun alkupuolella Länsimetron tunneleiden pintaan suihkutetun ruiskubetonin tukimateriaalina. Kuitua löytyy edelleen, vaikka rantaa on säännöllisesti siivottu usean vuoden ajan. Tyypillisesti rannalta löytyy myös tupakantumppeja, lasinsirpaleita ja muovia. Suomenlinnassa tehtyjen havaintojen mukaan merivirrat kuljettavat Suomenlinnaan myös mantereenpuoleisten lumenkaatopaikkojen jätettä, rakentamisen jätteitä sekä veneilystä ja muusta rantojen virikistyskäytöstä syntyneitä roskia.

Kansalaisten aktiivisuudella on SYKE:n mukaan iso merkitys roskaantumisen lähteitä, määrää ja roskatyyppisiä koskevassa seuranta- ja tutkimustyössä. Sekä tämä hanke tarjoaa mahdollisuuden tarkastella, minkä tyyppistä roskaa merivirrat kuljettavat ja saada parempi käsitys roskaantumisen lähteistä. Hoitokunta tarjoaa muillekin vapaaehtoisille mahdollisuuksia osallistua maailmanperintökohteen säilyttämiseen esimerkiksi ranta-alueiden siivoustalkoiden sekä puistokummitoiminnan muodossa.

8 Tavoite 17 – Tukea vahvemmin kestävän kehityksen toimeenpanoa ja globaalia kumppanuutta

8.1 Vapaaehtoistoiminta

Suomenlinnassa tehdään vapaaehtoistoimintaa eri tavoin.

Puistokummitoiminnan avulla kerätään roskaa, haravoitaan ja kitketään rikkaruohoja sekä vieraslajeja.

Linnoituksessa järjestetään vuosittain Unescon vapaaehtoisohjelmaan kuuluva kansainvälinen työleiri. Leiri on järjestetty Suomenlinnassa vuodesta 2015 alkaen. Siihen osallistuu noin 15 kulttuuriperinnön suojelusta kiinnostunutta nuorta aikuista.

8.1.1 Tapausesimerkki: Vapaaehtoistyön vaikuttavuuden arviointi Suomenlinnan hoitokunnassa

Vapaaehtoistyötä pidetään Suomenlinnan hoitokunnassa yhtenä kestävän kehityksen tavoitteita tukevana toimintana. Vapaaehtoistoiminnan järjestäminen vaatii myös resursseja, joten on syytä tarkastella myös sen vaikuttavuutta ja kehittää sen mittaamista. Suomenlinnan hoitokunnassa vapaaehtoistyön vaikuttavuuden arviointiin on hyödynnetty IOOI-mallia (Input, Output, Outcome, Impact).

Käytetyiksi **resursseiksi** (Input) on tunnistettu työhön laitettu panos eli suunnitteluun ja toteutukseen käytettävä henkilöstön työtuntien määrä, budjetti, osaaminen, verkostot. Mittareina käytetään työajan seuranta, vapaaehtoistyötä Maailmanperintöpalvelut-yksikön budjetissa, verkoston esiin tuominen vuosiraportissa. Osaamisen raportointi on tunnistettu mittariksi, mutta ei ole vielä tehty.

Panosten seurauksiksi eli **tuotokseksi** (output) on tunnistettu toiminnan tavoittamien ihmisten määrä, vapaaehtoistyönä tehdyt tunnit, kokemuksestaan kertoneiden määrä, toiminnan konkreettinen aikaansaannos (esim. roskien kerääminen). Mittareista käytössä on henkilömäärän sekä työtuntien tilastointi. Muita mittareita voisi olla esimerkiksi työn tulosten tilastointi sekä viestinnän seuraaminen.

Toiminnan konkreettiseksi välittömäksi **vaikutukseksi** (outcome) on tunnistettu muutosten saavuttaminen osallistujissa. Esimerkiksi

- kuinka moni ymmärtää vastuullisuuden merkityksen maailmanperintökohteessa vieraillessa,
- miten vierailu vaikutti asenteisiin esim. lisäsiikö ymmärrystä ilmastonmuutoksen vaikutuksista,
- vahvistaako Suomenlinnasta saatu kokemus halua tehdä vapaaehtoistyötä työajalla tai vapaa-ajalla.

Huomioitavaa on, että toiminnalla voi olla myös muita vaikutuksia, joita ei mitata, koska ne eivät ole tavoitteen mukaisia. Lisäksi toiminnalla voi olla myös kielteisiä vaikutuksia.

Mittareiksi tunnistettu kysely osallistujille sekä organisaatioiden, kuten yritysryhmien, yhteyshenkilöille. Ei ole vielä käytössä.

Vaikuttavuudeksi (impact) on tunnistettu ihmisten hyvinvointi ja yhteiskunnallinen hyöty, kuten esimerkiksi muutos hyvinvoinnissa, joka saavutetaan tiettyjen toimien ansiosta. Näiden mittaaminen ei ole mahdollista hoitokunnassa.

Suomenlinnan hoitokunnan vapaaehtoistoiminta on pienimuotoista, mutta siinä on mahdollisuuksia hakea vaikuttavuutta osana suurempia kokonaisuuksia. Vapaaehtoistyötä arvioitaessa on hyvä erottaa vaikutusten ja vaikuttavuuden ero. Vaikutukset ovat lyhyellä aikavälillä todennettavia muutoksia. Vaikuttavuus puolestaan on pidemmän aikavälin muutoksia. Jos tavoittelemme vapaaehtoistoiminnassa vaikuttavuuden tasoa, olisi hyvä tulevaisuudessa käydä keskustelua muun muassa resursoinneista ja tavoitteista tarkemmin.

Suomenlinnan hoitokunnan vapaaehtoistyö on tärkeää yksilötason kokemuksena siihen osallistuvilla henkilöillä. Vapaaehtoistoiminnan luonne, resurssit ja volyymi ovat kuitenkin sellaisia, että toiminnasta on hyvin vaikeaa löytää vaikuttavuutta, ja sen mittaaminen on miltei mahdotonta osallistujien sitoutumisen ollessa kertaluonteista.

9 Jalanjälkemme

Suomenlinnan hoitokunnan toimistotilojen hiilijalanjälki kuvattu kuvassa 2. Luvut perustuvat Green office -vuosiraportointiin.

HIILIDIOKSIDIPÄÄSTÖT YHTEENSÄ

PÄÄSTÖT YHTEENSÄ

123,59 tCO₂

Osa kertoimista on hiilidioksidiekvivalenttikertoimia. Katso tarkemmat tiedot laskentaperusteista.

PÄÄSTÖT PER HENKIÖ

1,69 tCO₂ / henk.

PÄÄSTÖT YHTEENSÄ

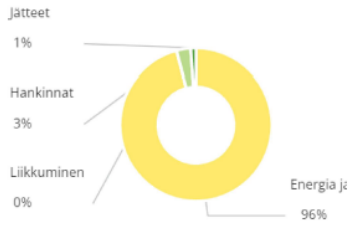
Hiilidioksidipäästösi vastaavat

2 060
Älypuhelinta

Yhden älypuhelimien elinkaaren aikaiset päästöt ovat 0,060 tCO₂.

HIILIDIOKSIDIPÄÄSTÖT TEEMOITTAIN

PÄÄSTÖJEN JAKAUTUMINEN TEEMOITTAIN

ENERGIA JA VESI

118,49 tCO₂ 73

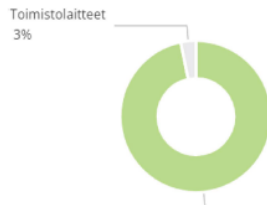
LIKKUMINEN

0,00 tCO₂ 73

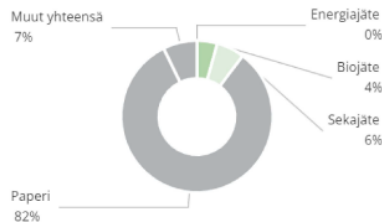
HANKINNAT

3,73 tCO₂ 73

JÄTTEET

1,36 tCO₂ 73

Kuva 2 Suomenlinnan hoitokunnan hiilidioksidipäästöt 2022

Suomenlinnan hoitokunnan tavoitteena on kehittää ympäristöjärjestelmää nykyistä laajempaan järjestelmään, joka kattaisi laajemmin kaikkia toimintojamme ja hallinnoimiamme rakennuksia.

10 Raportin laadintatapa

Vastuullisuusraportti perustuu Suomenlinnan hoitokunnan tekemään jokapäiväiseen työhön, jonka tavoitteet on asetettu tulossopimuksessa, hoito- ja käyttösuunnitelmassa sekä hoitokunnan strategiassa. Mittarit on koottu olemassa olevista mittareista, joita tulevaisuudessa kehitetään edelleen ja määritellään myös vastuullisuusraportille omia, erikseen tarpeelliseksi arvioitavia uusia mittareita. Pohjana ovat tulossopimusmittarit sekä WWF Green Office -mittarit.